

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

**з навчальної дисципліни «Мікроекономіка»
обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Облік і аудит

за темою № 6 - Мікроекономічна модель підприємства

Харків 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.21 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу Харківського
національного університету
внутрішніх справ
Протокол від 22.09.21 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 22.09.21 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління, протокол від 31.08.21 № 1

Розробники: викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач – методист Бондаренко Л.Ф.

Рецензенти:

1. Голова циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС, к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач – методист, Цимбалістова О.А.
2. Професор кафедри бізнес адміністрування, маркетингу і туризму Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, д.е.н., професор Дружиніна В.В.

План лекцій:

1. Підприємство як суб'єкт ринкових відносин.
2. Мотивація поведінки підприємства.
3. Фактор часу і періоди функціонування підприємства.
4. Поняття параметри виробничої функції.

Рекомендована література:

Основна література:

1. Базилевич В.Д. Мікроекономіка Практикум. Навчальний посібник – Київ, 2010 – 294с.
2. Старчик Н.В., Носач І.В. Мікроекономіка: Навчальний посібник – Кременчук, 2012 – 287 с.
3. Рудий М.М. Мікроекономіка: Навчальний посібник – К.: Каравела, 2012 – 360 с.
4. Наливайко А.П. Мікроекономіка: Підручник – К.: КНЕУ, 2011. -446 с.
5. Наливайко А.П. Практикум з мікроекономіки до підручника з Мікроекономіки. Навчальний посібник – К.: КНЕУ, 2013. – 522 с.
6. Панчишин С.М. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: у 2-х кн. / За ред. С.М. Панчишина. — К.: Знання, 2013. — 615 с.
7. Пилипенко П.П. Мікроекономіка. Курс лекцій: Навчальний посібник. — Львів: Новий світ – 2000, 2012. – 280 с.
8. Буряк П.Ю. Мікроекономіка: Підручник– К.: «Хай – Тек прес» - 2012. –560 с.

Допоміжна література:

1. Тарасевич В.М. Економічна теорія. Мікроекономіка. Підручник – К.: Знання, 2012 - 134с.
2. Поплавська Ж.Б. Мікроекономіка. Навчальний посібник – К.: Алерта, 2011 – 272 с.
3. Білецька Л. В. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. К.: ЦУЛ, 2009.- 175с.
4. Пилипенко В. В. Мікроекономіка: Курс лекцій. Львів: Новий світ, 2012.
5. Кундєєва Г. О. Мікро- і макроекономіка: навчально – методичний посібник. — К. : НУХТ, 2011. — 222 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний портал Верховної Ради України: Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

1. Підприємство як суб'єкт ринкових відносин

Підприємство - це основна ланка економіки, основний суб'єкт ринкових відносин.

Тому що:

- а) саме на підприємстві відображається процес виробництва матеріальних благ та послуг;
- б) підприємство має закінчений цикл відтворення (випуск, реалізація продукції) працює на основі комерційного! розрахунку, основними принципами якого є самофінансування підприємства - це покриття витрат підприємства його доходами та забезпечення прибутку достатнього разом з кредитами банку для подальшого розвитку підприємства;
- в) підприємство є самостійно господарським суб'єктом з правом юридичної особи (має самостійний баланс) рахунки в банку, своя печатка та товарний знак, право брати кредит, і заключати господарські договори.

Виробництво як система

П'ятим із сімох проривів у управлінській думці був прорив на межі 70 років (60-70 років), коли було висунута ідея «Організація - відкрита система», тобто ефективність організації в більшій мірі залежить від зовнішніх, а не внутрішніх умов країни та ін.

Загальними характеристиками підприємств є:

- ✓ ресурси;
- ✓ залежність від зовнішнього середовища;
- ✓ горизонтальний і вертикальний поділ праці.

2. Мотивація поведінки підприємства

Головна проблема підприємства - задоволення зростаючих потреб споживачів при обмежених ресурсах.

Мета підприємства - отримання прибутку (мотивація роботи підприємства).

Місія підприємства — це головна кінцева його мета, яка зумовлена сутністю існування підприємства.

Місія повинна бути офіційно сформована, доведена до трудового колективу і громадськості (хоторнські експерименти Мейо 30-років XX ст.)

Фірми, які заявляють про свою місію, мають кращі фінансові показники, створюють собі популярний імідж. Місія не повинна бути вузькою (прибуток) чи дуже широкою, не конкретною).

Обмеженість ресурсів породжує серед підприємств конкуренція щодо їх розподілу, використання обумовлює вибір оптимального варіанту (підприємство відповідає на основні економічні питання: Що? Як? Для кого?) виробляти.

Умови в яких функціонує підприємство:

- 1) самостійне здійснення відтворювального процесу;
- 2) повна економічну відповідальність за результати своєї діяльності;
- 3) прибуток виступає основним джерелом коштів для розвитку підприємства;
- 4) конкуренція з іншими підприємствами;
- 5) економічна допомога держави має локальний винятковий характер.

Створення ефективної системи мотивації персоналу – основна задача менеджменту (4 функції: організація, мотивація, контроль, планування).

Японія вирішила задачі мотивації: довічний найм на великих підприємствах; принцип старшинства при оплаті праці, колективна відповідальність, колективне прийняття рішень, непрямий контроль «гуртки» якості.

3. Фактор часу і періоди функціонування підприємства

В залежності від фактору часу розрізняють наступні періоди функціонування підприємства:

1. миттєвий - всі показники підприємства постійні;
2. короткостроковий - частина показників постійна, частина змінна;
3. довгостроковий (тривалий) - всі показники змінні.

Миттєвим періодом називається настільки короткий період, коли обсяг виробництва кожної фірми і їх кількість в галузі фіксована.

Короткостроковій її періодом називається такий період, протягом якого виробничі потужності кожного підприємства фіксовані, але обсяг виробництва може біти збільшений або скорочений за рахунок обсягу використання змінних факторів. Загальна кількість підприємств залишається незмінною.

Довгостроковим періодом називається такий період, протягом якого виробничі потужності можуть бути пристосовані до умов попиту і витрат. У крайньому разі (якщо умови діяльності абсолютно несприятливі) підприємство може повністю припинити діяльність (вийти з ринку). З другого боку, нові підприємства можуть увійти в галузь (на ринок) за сприятливих ринкових умов. Таким чином, кількість підприємств в однорідній галузі у довгостроковому періоді може змінюватися.

4. Поняття параметри виробничої функції

Формально процес виробництва може бути описаний за допомогою виробничої функції.

Виробнича функція - це співвідношення між будь-яким набором факторів виробництва і максимальним обсягом продукції.

Якщо припустити, що на обсяг виробництва продукції впливають витрати виробничих ресурсів (факторів виробництва), праці (L), капіталу (K), землі або природних ресурсів (N), то виробнича функція буде мати вигляд:

$$Q = f(K, L, N),$$

де Q - максимальний обсяг продукції при даній технології і співвідношенні факторів.

Виробнича функція має ряд **властивостей**:

1. Існує певна взаємодоповнюваність (компліментарність) факторів виробництва
2. Взаємозамінність виробничих ресурсів. Праця замінюється капіталом в умовах НТП.

Щоб з'ясувати як впливають зміни обсягів використання одного з факторів виробництва на потрібно розглянути ряд **показників**:

а) **сукупний продукт** змінного фактора виробництва (TP) - це кількість продукції, що виробляється при повній кількості цього фактора за інших незмінних умов.

б) **середній продукт** змінного фактора виробництва (AP) - це відношення сукупного продукту змінного фактора до кількості цього фактора, показує яку продукцію одержує підприємство в середньому з одиниці змінного фактора.

$$AP = TP/X \text{ (або K, L, M)}$$

в) **граничний продукт** змінного фактора виробництва (MP) - це обсяг зміни сукупного продукту цього фактора при змінні кількості фактора на 1. Показує зміну сукупного продукту при зміні фактора виробництва на 1 або Додаткової одиниці ресурсу.

$$MP = \Delta TP / \Delta X$$